

Oslo, 09.05.19

Innspill til høring om Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn

Sex og samfunn ønsker å takke for muligheten til å komme med innspill til høring om *Meld. St. 19 (2018–2019) Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn.*

Som nevnt i vårt skriftlige innspill er vi glade for at Folkehelsemeldinga understreker at tidlig innsats og langsiktig arbeid er avgjørende for å sikre god helse for hele befolkningen. Sex og samfunn mener at et av de viktigste tiltakene i denne sammenhengen er helsestasjon for ungdom.

Ungdom er usikre. De har mange spørsmål om kropp, seksualitet og helse. Vi tar imot mange av disse spørsmålene, blant annet gjennom vår klinikk for seksuell helse, vår chat og via seksualitetsundervisningen vi holder. I 2018 snakket vi med mer enn 60 000 unge fra hele landet.

De spør om kroppen deres er normal, de har spørsmål om bruk av prevensjon, de er redde for å ha blitt gravide eller smittet av en kjønnssykdom, de lurar på om de er skeiv, panfil eller aseksuell, trans eller cis, eller de trenger noen å snakke med når et nakenbilde har kommet på avveie. Alt dette, og mye mer, skal de også kunne spørre om, og få hjelp til, ved helsestasjon for ungdom.

Folkehelsemeldinga, regjeringens strategi for seksuell helse, Snakk om det!¹, og Granavolden-plattformen² peker alle på helsestasjon for ungdom som et viktig tilbud for ungdom og unge voksne. Helsestasjon for ungdom skal, som Folkehelsemeldinga sier, «være tilpasset behovet til ungdommene. Tilbudet skal være gitt på ungdommenes premisser og skal oppleves tilgjengelig»³.

Vi blir kontaktet av unge fra hele landet som ikke får den hjelpen de trenger der de bor. Vi kontaktes også av ansatte ved helsestasjoner for ungdom over hele landet, som ikke føler de har ressurser til å gi unge den hjelpen de ønsker. Det kan være på grunn av manglende kompetanse eller mangel på utstyr. Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjon for ungdom⁴ inneholder krav og sterke anbefalinger til hvilke tilbud helsestasjonene skal gi. Dessverre har ikke nye midler fulgt med disse nye retningslinjene, og mange opplever utilstrekkelighet ved å ikke kunne møte krav og anbefalinger.

Vi hører stadig historier hvor mangel på utstyr bidrar til å redusere tilbudet ved helsestasjoner for ungdom. Mangel på gynstol betyr at unge ikke kan få lagt inn spiral, selv om ansatte ved helsestasjonen har fått opplæring i dette. Mangel på steriliseringsutstyr, blodsentrifuge og lignende er også vanlige problemstillinger ved mange helsestasjoner for ungdom. Og da er det ikke kompetansen det står på.

¹ Helse- og omsorgsdepartementet. 2016. [Snakk om det! Strategi for seksuell helse \(2017-2022\)](#).

² Regjeringen. 2019. [Granavolden-plattformen](#).

³ Helse- og omsorgsdepartementet. 2019. [Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn](#): 28.

⁴ Helsedirektoratet: [Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom](#).

Sex og samfunn

Sex og samfunn etterlyser en plan for å sikre at helsestasjoner for ungdom over hele landet kan nå de krav og anbefalinger som beskrives i retningslinjene. Vi ønsker at helsestasjon for ungdom får et løft på lik linje med skolehelsetjenesten.

Dere trenger ikke engang bevilge nye midler. Det finnes allerede støtteordninger^{5,6} som kan styrke helsestasjonene for ungdom. Men disse ordningene må gjøres kjent. Og kanskje kan søknadsprosessen forenkles, slik at flere søker?

Vi savner mer fokus på helsestasjon for ungdom i Folkehelsemeldinga, og mener dette bør være et satsingsområde for å lykkes med tidlig innsats og for å sikre god helse i et livsløpsperspektiv.

Helsestasjon for ungdom er et viktig lavterskeltilbud, som både er forebyggende og helsefremmende. Men da må det også være et godt tilbud.

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder

⁵ Helsedirektoratet: [Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#).

⁶ Helsedirektoratet: [Kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd](#).